

DISCURS DAVID BONDIA, PRESIDENT DE L'IDHC

Acte de lliurament del Premi Solidaritat [11 de juny de 2018. Parlament de Catalunya]

Molt Honorable President del Parlament de Catalunya, Il·lustres diputats i diputades, Digníssimes autoritats, Amigues i amics

En primer lloc, voldria agrair la gentilesa del Parlament de Catalunya de permetre'ns, un any més, lliurar el Premi Solidaritat de l'Institut de Drets Humans de Catalunya a la seva seu.

El lliurament del Premi ens dóna any rere any l'oportunitat de reconèixer la trajectòria d'una persona o entitat en la defensa dels drets humans, i de guardonar també un mitjà de comunicació o una persona per la difusió de les problemàtiques aparellades a la vulneració dels drets.

Voldria per tant, en segon lloc, felicitar les guardonades d'enguany i agrair-vos la vostra presència en aquest acte.

El lliurament del Premi també ens dóna l'oportunitat de fer una reflexió sobre l'estat i els reptes que planteja la protecció dels drets humans en el nostre entorn. Normalment, el lliurament del Premi Solidaritat es fa el mes de febrer. Aquest any, excepcionalment, ho fem el mes de juny...És una excepcionalitat que ens ha acompanyat en aquests darrers temps...temps difícils i convulsos que ens ha tocat viure i en els que hem fet un curs accelerat de nocions i conceptes que difícilment ens podíem imaginar: hem vist com s'invocaven delictes que creiem que eren fruit del passat (rebel·lió i sedició); hem patit l'empresonament de polítics i activistes per delictes de motivacions exclusivament polítiques; hem sofert una aplicació de l'article 155 de la Constitució que ha anat més enllà

de les seves previsions originàries (amb una suspensió del govern i una dissolució del Parlament que han afectat els drets de participació política); hem escoltat moltes invocacions al Tribunal Europeu de Drets Humans (de vegades, precipitades); hem sentit parlar del Comitè de Drets Humans de Nacions Unides (a vegades, amb falta de rigor); hem patit una repressió totalment desproporcionada quan l'1 d'octubre es va voler exercir el dret a participar en un referèndum (poc importa que fos constitucional o no, havia deixat de ser considerat com un delictes anys abans); i, hem vist com s'invocaven els delictes d'odi per protegir interessos que no eren inicialment el seu objecte de protecció; han estat moltes les circumstàncies excepcionals...en part, fruit d'una lamentable judicialització de la política i d'una politització de la justícia.

Possiblement va ser premonitòria la finalització del Premi Solidaritat de l'any passat, on els nostres i les nostres Iaioflautas, savis i sàvies que des de la desobediència civil no violenta ens recorden que les lluites que es perden són les que s'abandonen, van cantar a la sortida d'aquesta sala la cançó de José Antonio Labordeta 'Canto a la libertad'. Comença dient: "Habrà un día en que todos, al levantar la vista, veremos una tierra que ponga libertad".

Això ens recorda que la regressió en matèria de drets humans i llibertats fonamentals que s'ha produït en els darrers temps a casa nostra i a tot l'Estat espanyol no ha estat només una qüestió sobre independència sí o independència no, sinó que ha comportat un deteriorament de la democràcia, una erosió de l'Estat de Dret i una vulneració de la separació de poders. En definitiva, un atemptat contra la llibertat. Una regressió que no és exclusiva del nostre entorn. El passat 23 de maig, quan es celebra el 25è aniversari de la Declaració de Viena, l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans alertava que no es moment per la complaença, els drets humans estan en risc a tot el món doncs han deixat de ser una prioritat.

Les sàvies alertes dels i les Iaioflautas apuntaven també en una altra direcció: 'Sonarán las campanas desde los campanarios, y los campos desiertos volverán a granar unas espigas altas dispuestas para el pan. Para un pan que en los siglos nunca fue repartido entre todos aquellos que hicieron lo posible por empujar la historia hacia la libertad'.

Com Labordeta i els i les Iaioflautes ens assenyalen, moltes vegades aquest simbòlic repartiment del pa no ha arribat a determinats col·lectius, que són els més vulnerabilitzats en les nostres societats. Des de ja fa uns anys, no només des de l'inici de la crisi econòmica sinó també abans, les grans problemàtiques en matèria de drets humans a casa nostra

giren al voltant del progressiu desmantellament del nostre Estat de benestar, mitjançant unes retallades brutals, que estan deixant en un no-res la gran majoria de drets econòmics, socials i culturals (sanitat, educació, cultura, habitatge...etc).

És per tot això que, a casa nostra, convé parlar també, entre d'altres, de la Rosa de Reus, del Mohamed del Marroc, la Julieta de Barcelona, la Sònia de Tarragona, la Patricia de Blanes, i moltes altres persones... No sabem si eren de dretes, d'esquerreres o de centre, independentistes o no independentistes ...poc importa, són persones que, directa o indirectament, han patit violacions de drets humans i violència institucional...

La Rosa de Reus va morir a causa d'un incendi ocasionat per una espelma que utilitzava per il·luminar-se perquè la companyia li havia tallat la llum il·legalment. Sabem que l'energia i l'aigua són indispensables per a la vida de les persones i, per tant, qui té el poder sobre el seu subministrament exerceix control sobre la societat...no podem deixar aquest poder i aquest control només en mans d'empreses privades, estem parlant de bens comuns que han de ser alliberats de la seva condició absoluta de mercaderies.

El Mohammed del Marroc, sol·licitant d'asil que va haver de fugir del seu Estat a conseqüència de les persecucions que patia per la seva orientació sexual, ha estat expulsat del CIE de la Zona Franca cap el Marroc, on l'espera una segura repressió familiar, social i estatal per la seva militància en favor dels drets dels col·lectius LGTBI. Recordem que ell, com moltes altres persones refugiades i migrants, no només tenen drets humans per ser refugiades i migrants, en primer lloc, tenen drets humans per ser persones i, en segon lloc, haurien de gaudir d'una protecció suplementària per la seva especial situació de vulnerabilitat. Si tinguéssim això clar, molts discursos racistes, feixistes i xenòfobs caurien per la seva pròpia incoherència.

La Julieta de Barcelona, dona amb diversitat funcional amb un fill de 12 anys, va ser desnonada sense prèvia data concreta d'execució i sense que serveis socials trobessin una solució a la seva situació. Ens diuen que això és fruit de la crisi de l'habitatge que estem patint. Hauríem de qüestionar també aquesta argumentació: Crisi? No hi ha cap crisi. Aquesta situació no es deriva de cap variable imprevisible, és una conseqüència directa de l'especulació sobre l'habitatge que ha estat i està perfectament programada. Manca d'habitatge? No hi ha manca d'habitatge disponible, hi ha una manca de voluntat de destinar recursos a habitatge social.

La Sònia de Tarragona fa mesos que està en llista d'espera a la sanitat pública per tal de fer-se una operació de pròtesis de maluc i ha rebut el suggeriment d'anar a la privada si vol millorar, en un termini raonable, la seva qualitat de vida. No podem caure en el parany, com es va defensar en el seu moment des d'àmbits institucionals, de considerar que la salut és un privilegi. No ens podem permetre que els determinats socials afectin a l'esperança de vida en més de 8 anys de diferència depenent del lloc o el barri de residència, ni que les classes socials tinguin una incidència directa en el dret a la salut, ni que la progressiva privatització de la sanitat sigui el pa nostre de cada dia. Tampoc ens podem permetre abdicar de les reivindicacions sobre la sanitat pública universal per a totes les persones que habitin el nostre territori, malgrat que reglamentacions internes contràries al dret internacional ho pretenguin.

La Patricia de Blanes va ser assassinada pel seu marit, en presència dels seus dos fills. La violència masclista, dia rere dia, està matant a les dones. Estem vivint en una cultura del simulacre en la que el patriarcat dissimula el poder que té i simula que la igualtat entre dones i homes és un objectiu ja conquerit en les societats democràtiques. No només són responsables els perpetradors d'aquests assassinats, això també és fruit de les complicitats i el silenci que alimenta la impunitat. S'han de combatre totes les formes de violència contra les dones, però també els micromasclismes diaris que es donen en les nostres convivències ja que de la cultura del menyspreu a la cultura de la violació no hi ha més que un pas.

Els casos de la Rosa, el Mohamed, la Julieta, la Sònia i la Patricia, no són casos aïllats, són exemples que posen de manifest que, moltes vegades, el titular d'obligacions en matèria de drets humans (l'Administració en qualsevol de les seves instàncies) és també responsable quan omet el seu deure de garantir front els titulars de drets (que és qualsevol persona, nacional, estrangera -regular o irregular- que es trobi en el seu territori) es a dir, quan no fa res per tal garantir els subministraments, no acull a les persones refugiades, no evita els desnonaments de persones que viuen en situació de vulnerabilitat, no garanteix el dret a la salut i l'accés a una sanitat pública i de qualitat, i no fomenta una igualtat real entre dones i homes, entre d'altres obligacions.

A aquesta situació de denegació de drets humans i llibertats fonamentals se li ha afegit també un intent descarat de criminalitzar la protesta i l'exercici de la llibertat d'expressió, mitjançant la Llei de Seguretat Ciutadana. Una Llei Mordassa, vigent encara avui, que pretén silenciar a les persones que es neguen a acceptar les retallades i les arbitrietats

dels poders públics. Una Llei Mordassa que beneficia a qualsevol partit en el govern. Una Llei Mordassa que ha de ser derogada i no només maquillada...sense perdre de vista quin va ser l'objectiu de la seva adopció: perseguir a les persones que denunciaven el desmantellament de l'Estat del benestar. Per tant, no ens deixem enlluernar per la possible derogació de la Llei Mordassa si no va acompanya de mesures estructurals per fer front al buidatge de contingut dels drets econòmics, socials i culturals.

Des de la societat civil, avui més que mai, s'ha de fer una clara aposta per l'efectivitat i per la justiciabilitat dels drets humans. Ja no en tenim prou amb els cants de sirenes que ens parlen i ens expliquen les meravelles i les bondats de les nostres representats polítiques i les seves intencions i promeses de proclamar drets. Volem el seu reconeixement i la seva garantia efectiva.

Es per aquest motiu que el maig del 2017 es va crear l'Estructura de Drets Humans de Catalunya amb l'encàrrec d'elaborar un Pla Nacional de Drets Humans.

Estem davant d'un Pla de Drets Humans innovador. Innovador per dos motius: per la seva metodologia i pel seu contingut.

En quan a la metodologia, hem de ser conscients que l'Estat espanyol no té Pla Nacional de Drets Humans (això explica moltes de les coses que han passat els darrers anys). En aquest context, que Catalunya faci una aposta per tenir un Pla de Drets Humans és molt esperançador. Però més esperançador és que l'impuls d'aquest Pla no vingui des de l'Administració, sinó des de la societat civil. És un Pla de Drets Humans fet des de baix, des de qui més sap de drets humans ja els que els viu en el seu dia a dia. Aquest Pla comptarà amb un procés participatiu per tot el territori que s'iniciarà el gener de 2019 i finalitzarà al juny. Per tant, és un Pla de Drets Humans fet per la societat civil i no meres mesures o accions de govern (com tenen algunes ciutats). Esperem que des de l'Administració no es tingui la temptació de voler influir en l'elaboració del Pla, mitjançant institucions de nova creació, abans de la fase en que està prevista la seva participació.

La innovació en quan el contingut radica en la seva estructura, no només pels drets i deures que contindrà, sinó que també per trencar amb les classificacions clàssiques en matèria de drets humans. El drets continguts en el Pla s'estructuren al voltant de la noció de democràcia, però més enllà de la democràcia representativa. D'aquesta manera, els drets humans s'articulen en funció de les cinc dimensions de la democràcia: democràcia igualitària, democràcia plural, democràcia garantista, democràcia interseccional i

democràcia participativa. Val a dir que aquesta darrera dimensió afecta al dret a decidir, des de la ciutadania plena i inclusiva, no només sobre la sobirania o sobre la república, sinó també sobre el nostre model energètic, sobre el nostre nomenclàtor o sobre d'altres qüestions que es considerin importants des de la societat civil...això és realment el dret humà a la participació..

Són molts els reptes que tenim per endavant. Des del pensament crític i des de la capacitat de crítica constructiva que radica en la societat civil (activistes, entitats, universitats) podem aportar rigor al debat al voltant dels drets humans. Rigor que moltes vegades falta des de determinades instàncies que prioritzen fer polítiques amb els drets humans enlloc de fer polítiques de drets humans.

Rigor que ens fa denunciar les vulneracions de drets humans i llibertats fonamentals que s'estan produint a casa nostra, però també rigor que ens fa ser molt crítics amb les afirmacions que des d'instàncies governamentals s'han fet dient que aquí hi ha una crisi humanitària. Crisis humanitàries estant vivint els palestins i les palestines a Gaza i Cisjordània degut al règim d'Apartheid que pateixen, crisi humanitària s'està vivint a Síria, a Darfur, a Haití...crisis humanitàries viuen els milers de refugiats i refugiades que no poden arribar a casa nostra degut a les polítiques migratòries i de fronteres de la Unió Europea i dels seus Estats membres... No, senyores i senyors, aquí no s'ha produït una crisi humanitària. Parlar de crisi humanitària a Catalunya és una banalització sense rigor i contraproductiu per a legítimes reivindicacions.

Però ja us avancem que aportarem rigor, però no serem realistes. Ser realistes implica estar sempre adaptant les nostres estratègies a la realitat i el que volem és transformar aquesta realitat, volem construir una nova realitat on la gent no mori ni vegi desateses les seves necessitats bàsiques per manca de subministraments, on les persones refugiades i migrants puguin desenvolupar amb dignitat els seus projectes de vida a casa nostra; on gaudir d'un vivenda digna no estigui només a l'abast d'uns privilegiats; on siguem conscients que de totes les revolucions mentals -aquelles que afecten a la forma de concebre el món- la que representa el feminisme és la més profunda i positiva, ja que qüestiona totes les injustícies i desigualtats i allibera tant a la dona com a l'home.

No caure en un realisme que impedeixi les transformacions. No volem escoltar més les justificacions de la vella política i també, recentment de la nova política, que front a l'immobilisme en matèria de drets humans ens diuen que la realitat impedeix fer canvis.

Aquesta és la realitat que nosaltres ens hem proposat alterar i revolucionar. Ningú diu que això serà fàcil i ràpid: 'También será posible que esa hermosa mañana ni tú, ni yo, ni el otro la llegemos a ver; pero habrá que empujarla para que pueda ser'.

Molt Honorable President, digníssimes autoritats, amigues i amics: en aquest camí, que pot ser llarg i difícil, de transformació social que cal transitar, podem tenir com a exemples a entitats i persones que no han renunciat a lluitar per la defensa dels drets humans i que busquen empènyer per canviar la realitat que ens ha tocat viure. Un model és l'associació Punt de Referència que avui rep el Premi Solidaritat. En una etapa difícil en la vida de qualsevol persona, aquella que implica el trànsit de la infantesa i l'adolescència a l'edat adulta, la manca d'un suport familiar, social o institucional pot frustrar molts projectes de vida i dificultar accedir en igualtat de condicions a tot un conjunt de prestacions i oportunitats. Les conseqüències d'aquesta manca de suport són més evidents quan afecten a joves que han estat tutelats per l'Administració i ara es troben davant d'un abisme (laboral, emocional, social...). Quan les institucions públiques o la societat en el seu conjunt no pot, no vol o no té capacitat per cobrir les necessitats d'aquestes persones, entitats com Punt de Referència són més necessàries que mai per acompanyar els nostres joves, nascuts aquí o nouvinguts, per poder desenvolupar-se plenament i projectar-se en un futur en el que no es repeteixin les traves del passat.

Un altre referent és l'Ana Bernal-Triviño, periodista compromesa que milita en un feminisme que no està acceptant que les coses no es poden canviar i està lluitant per canviar les coses que no pot acceptar. Una militància que és combativa per tal de defensar que la revolució (social, cultural, econòmica, política i, per descomptat, en matèria de drets humans) serà feminista o no serà. Un feminisme que està impulsant una revolta que remogui el sistema patriarcal piramidal per desestabilitzar-lo, reequilibrant les veus i creant una nova configuració de baix a dalt. Un feminisme com a projecte vital emancipador que es rebel·la de forma permanent contra una organització social, política i econòmica patriarcal que invisibilitza, desvalora i violenta constantment a les dones.

Gràcies a la feina i al compromís d'entitats com Punt de Referència i persones com l'Ana Bernal-Triviño es poden crear les condicions per tal de construir un món i uns territoris on els valors feministes i mestissos inherents als drets humans no només siguin respectats per les entitats de la societat civil, sinó que també guiïn les actuacions dels poders públics.

Moltes gràcies